

(Bayan R)

Emin Reşah

2020-09-11 18:40:29+0300

1

(Bayan R) güneşin doğmaya tereddüt ettiği dakikalarda yıldırıcı alarımın sesiyle uyandı. Rüyasında tam da bu saati yirmi Sestere satan esmer adamın *cama yapışmış bir salyangozu bile uyandırabilir* demesini görüyordu. *Horoz sesinin elli tonu* isimli bu alarm araya girdiğinde tüm rüyalarını terkedip adamı görmeye başlıyordu.

O zamandan beri hep vaktinde uyanmıştı ama hayattan aldığı keyif yarı yarıya azalmıştı.

(Bayan R) saate uzandı. Saat elin yaklaştığını görünce kenara kaçtı. *Sadece beş dakika* dedi (Bayan R), *beni beş dakika sonra tekrar uyandırır mısın?* Horoz sesi kesildi, (Bayan R) uykusunun son dakikalarını eski erkek arkadaşının hayaletine ona ne kadar güvenmediğini söyleyerek geçirdi. Hayat kalitesi biraz daha azaldı.

Uykuların en kötüsü kabusla bitendir. Sod'un kitabından bu cümleyi söyleyerek yerinden kalktı, akıllı saati *günaydın hanımefendi* dedi muzip bir sesle. *Allah belanı versin* dedi içinden söylenerek. Saatin duymamasına dikkat etmek gerekiyordu çünkü elektronik aletlere ayaklanıp insanlığı ele geçirmesinler diye ekledikleri bu *empati çipleri* yüzünden böyle sözlere alnabiliyorlardı. *Dedem zamanında telefonuna küfredirdi. Bir şey olmazdı. Biz saatlerimize bile politik doğrucu olmak zorundayız* dedi saate doğru.

Saat bu sefer hava durumundan bahsetmeye başladı ama onu dinlememek için banyoya gitti. Duş alırken neden alarmı erkene kurduğunu hatırladı. *Yeni bir iş görüşmesi.* Bu sefer çağırın hiç de tahmin etmediği bir okuldu. *Fotoğrafıma bakmadılar sanırım. Müslüman okulundan bir davet alacağım hiç aklıma gelmemişti.*

(Bayan R) iş arayan bir Tarih öğretmeni idi. İş aramak her an herkesin yapabileceği bir faaliyet olduğundan ve insanlar *bir şey yapmıyorum, günlerim bomboş geçiyor* dememek iş aradığını söylediğinden kimse *nerede* veya *nasıl bir iş?* diye sormamıştı. İnsanlar *iş aramayı* depresyonun hüsnütabiri olarak kullanıyordu. *Zerkubia'da insanlar iş aramaz* çünkü çalışmadan yaşamak mümkündür.

(Bayan R) hayatında temelden bozuk bir şeyler olduğunu ve bunun üstesinden

yeni bir iş bularak gelebileceğini düşünmeye altı ay önce başlamıştı. İş bulmanın bu kadar zor olabileceğini ise tahmin etmiyordu. Okulların Zerkubia tarihiyle ilgilenmediğini görmek gerçekten depresyona sokabilirdi.

Ne zaman biz bu kadar tarihsiz olduk? Her zaman tarihsizdik demişti arkadaşı, *sadece sen bunu yeni farkediyorsun.*

Zerkubia'da *jumre* denen her toplumcuğun kendi okulunu açıp, kendi çocuklarını kendi değerleriyle yetiştirme imkanı vardı. (Eğitim ve Müfredat Dairesi) her çocuk için okula ödeme yapıyor, okullar da bu parayla öğretmen çalıştırıyorlar ve diğer giderlerini karşılıyorlardı. Bütün öğrencilerin katıldığı yıl sonu sınavları vardı. Bunlarda dikkat çekici derecede başarısız olmadığı sürece okullara dışarıdan müdahale edilmiyordu. Zerkubia tarihi de bu sınavın çok küçük bir parçasıydı ve çoğu okul derslerde video ve animasyon seyrettirmeyi öğretmen maaşı ödemeye tercih ediyordu.

Bunları düşünürken giyinmiş, makyajını yapmış, saat yeniden tıprdamaya başladığında *evden çıkıyorum Allah'ın belası* diye kapatmış ve kapısına bugün kargo dronu beklemediğini söyleyerek kendini dışarı atmıştı. Kapısı ona iyi günler diledi.

(Bayan R) saatine bir araç çağırmak istediğini söyledi. Akıllı saati mızımlanmaya başladı. *Bir hafta boyunca hareketinin az olduğunu görüyorum, gitmek istediğin yere yürümeyi düşünür müsün?*

Tabii ki düşünmem dedi saate. *İşimin acele olduğunu biliyorsun.* Saat onu hareketsizliğinin *sigorta şirketini haberdar edecek seviyeye geldiğini* söyledi. Bunu geçen hafta da, ondan önceki hafta da söylemişti. Genelde sigorta şirketleri 30 yaş altı için böyle uyarıları dikkate almazdı ama saatin haber verip vermediği de belli değildi. Tasarım icabı insanların gözlendiğini düşünmesi gerekiyordu anlaşılan.

Bugün okuldan dönerken yürüyebilirim dedi. *Saat?* dedi saat. *Mesela dört. Tamam, hatırlatırım* dedi ve sustu. Kolundaki saat bürokrasiye bağlandığı bir kelepçeydi. Bunu çıkarıp atma özgürlüğü olmasını isterdi.

Öyle bir özgürlük teoride mevcuttu. Zerkubia'da iki çeşit sağlık sigortası yapıyorlardı. Birincisi zaten bütün vatandaşları kapsayan ve acil ve ciddi durumlarda devreye giren bir *hastalık sigortasıydı*. Diğeri *sağlıklı hayat sigortası*. İlki sadece hayati olayların akabinde masrafları karşılıyordu. Onun için de bu saate ihtiyaç yoktu. Yine ücretsiz olan *sağlıklı hayat sigortasında* doktorlar daima hastayı gözlüyor, hastanın ne yediği içtiği, kan ve sair vücut sıvısı tahlilleri, hareket alışkanlıkları bildiriliyordu. Hastalık riskinde uyarılar alıyor, *şeker çok kaçtırdın* diyen bir saate *vallahi bir daha yemeyeceğim* demek zorunda kalıyordu.

Loser olmayan herkes ikinci tür sigortalıydı. Onun için bu elektronik akıllı kelepçeleri takıp, üç ayda bir eve gelen numune robotlarına kan ve idrar vermek gerekiyordu. Bir keresinde o zamanki erkek arkadaşından ayrıldığı zamanlarda doktorlar kalp *palpitasyonları* için aramış, kendini nasıl hissettiğini sormuşlardı.

Kalbiniz kırılınca bile arayıp soran birileri olması iyiydi ama bu kelepçeyi kolunda taşımak insan haklarına aykırı sayılmalıydı.

Doktorlar eskiden hastalık ve ilaçtan hayatını kazanıyormuş, şimdi sağlıktan hayatımızı kazanıyoruz demişti biri. *Sağlık ve dırdırdan* diye düzeltmek gelmişti içinden. Koruyucu hekimliğin önemi eskisine nazaran artmıştı. Doktorlar takip ettikleri için ücret alıp, önlenebilecek hastalıkların masraflarını ve ilaçlarını ödüyordu. Bu nedenle tedaviye ve ilaca ihtiyaç duymaması için ellerinden geleni yapıyorlardı. Eğer hayli riskli ve umursamaz biriyseniz, doktorların da sizinle ilgili risk almadığı ve kendinizi takip edecek bir doktor bulamadığınızı söyleniyordu.

(Bayan R) gelen tek kişilik araca bindi. Saat adresi araca bildirdi. Araç harekete geçti. Görüşmenin nasıl geçeceğine dair sorular kafasına üşüştü. Bunları başvururken de düşünmüş ancak *nasılsa cevap vermezler* diye üstünde durmamıştı.

En önemli sorun okulun bir müslüman okulu olmasından ve kendisinin müslüman olmamasından kaynaklanıyordu.

Eskiden toplum *bireylerden oluşan bir ulus devletmiş*. Ulus devlet *ulus hakkına* dayanır, bireylere ortak bir kültür empoze edermiş. Azınlıkları çoğunluğun içinde eritecek şekilde kültür ve eğitim politikalarını belirler, hukukunu buna göre şekillendirmiş. Bireyin özgürlükleri varmış, hatta bunlar kutsal kabul edilirmiş. Ancak pratikte bireyin toplum ve devlet karşısında gücü olmadığı için verilen özgürlüğün bir anlamı yokmuş. *Farklı yaşamak* için büyük bedeller ödemek gerekiyormuş. *Farklı yaşamlar* ulus devlet tarafından en iyi ihtimalle *ikinci sınıf* çoğunlukla *egzotik ayrıntılar* olarak görülürmüş.

Zerkubia'nın *jumre* isimli yarı vakıf, yarı topluluk kurumları birey ve devlet arasındaki *sivil örgütler*. Bireyden büyük ve onun haklarının bir kısmını devrettiği ama ulus devlet gibi tekdüzeleştirici olmayan toplumcuklar bunlar. Eskiden ulus devletin yönünü belirlediği eğitim ve kültür faaliyetleri ve medeni hukuk jumrelere devredilmiş. Bunlara mensupları sayısınca ödenek belirlenmiş ve jumreler kendi okullarını açıp, kendi hayat tarzlarını yaşatma imkanları garanti edilmiş.

Bu jumrelerin çoğunun kendi okulları var. Öğretmenlerini de doğal olarak kendi mensuplarından seçiyorlar. Bir Hristiyan'ın gelip bir Müslüman'dan din dersi almasını bekleyemeyiz.

(Bayan R) bu yüzden *beni neden görüşmeye çağırdılar?* diye düşünüyordu. Bir an pişman olacak gibi hissetti.

Kendisi 250-300 kişilik, hepsi bekar kadından oluşan bir *radikal feminist* jumreye üyeydi. Kendi okulları yoktu. Çocukları olmadığı için gerek de yoktu. Jumre üyelerine evlenmek yasaktı. Kadınların ezelden üstünlüğüne inanan, erkeklerle tüm iletişimi yasaklayan veya ana tanrıça kültlerine iman eden jumreler kadar

olmasa da, *çocuk edinmeme* ve *evlenmemek* kritik kurallardı. Jumre üyelerinin çoğu vegandı ama (Bayan R) onlardan değildi.

Görüşmeye gittiği okul Zerkubia'nın büyük müslüman jumrelerinden birine aitti. 15 yaşına kadar yapılan eğitim öğretim *kültür* sayıldığı, kültürün asıl sorumlusu jumreler olduğu için müfredatın içeriğini jumreler belirliyordu.

Müslüman bir okul neden kendine radikal feminist bir Tarih öğretmeni seçsin?

Belki bilmiyorlardı. Belki başkasıyla karıştırmışlardı. Zerkubia vatandaşlarının jumreleri gizli bilgi değildi, devlet kurumları hariç tüm kurumların çalışan kriterlerini belirleme hakkı vardı. Bireyin her açıdan *eşit* olduğunun iddia edildiği zamanlarda değildik artık. Görüşmeye çağırılanlar da kendisinin nasıl bir jumrede yaşadığını biliyor olmalıydı. Zaten başvurunun altına not olarak yazmıştı. *Yeşil Feministler Jûmresi*.

Bir an *tebliğ yapıp* gönderecekler diye düşündü. (Bayan R) propagandaya maruz kalmaya tahammül edemezdi. Arkadaşlarından birini yine geçenlerde böyle bir iş teklifi için çağırmışlar, bol miktarda ahiret, cennet ve cehennem geçen bir konuşmaya maruz kalmıştı. Adamların niyeti iş değil de propagandaysa veya yanlışlıkla çağırdıklarını görürse kısaca teşekkür edip, ayrılmayı planladı. Zihin gözünde nasıl kalkıp kapıdan çıkacağını görmeye çalıştı. Jumre psikologu stresli durumlara girmeden önce kendini hayal ederse, stresinin azalacağını anlatmıştı.

Okula geldiğinde görüşmeye on dakika vardı. Girişteki danışmada, hayret, bir robot değil, kanlı canlı bir insan duruyordu. Siyah başörtülü bir kız. İş görüşmesi için geldiğini söylediğinde *görüşmeniz üçüncü katta (Müdür bey)in odasında* dedi. *Asansör az ileride*.

Asansörde iki renkli başörtülü, bir de renkli takkeli, beyaz gömlek giymiş bir adamla beraber üçüncü kata çıktı. *Hepsi siyah giyinmiyor* diye düşündü. *Danışmada bir insan çalıştıracak kadar da zenginler*.

(Müdür bey) orta yaşlı, bıyığı beyaz, sakalı gri biriydi. Başında üzerinde mor ve yeşil taşların bulunduğu siyah bir takke vardı. *Acaba bunlar rütbe göstergesi mi* diye düşündü. *Siyah kuşak gibi, siyah takke*.

Odası büyük sayılmazdı. Etrafı fazla ölçüp biçmeye imkan bulamadan *hoşgeldiniz* dedi. Adamın bakışlarında rahatsızlık sezilmiyordu. *Sanırım kendilerinden birinin başvurmadığını onlar da biliyor*.

Hoşbuldum diye cevap verdi (Bayan R). *Bir Tarih öğretmeni aradığınızı öğrendim. İş ilanları arasındaydı. Onun için görüşmek istemiştin*.

Evet, evet dedi adam. *Dosyanıza bakıyordum ben de. Aynı üniversiteden mezun olmuştuz* dedi gülümseyerek.

Aa, siz de mi? dedi şaşırان (Bayan R.)

Müdür odaya bir *ikram robotu* çağırdı. Robot (Bayan R)ye ne içmek istediğini sordu, (Bayan R) *çay varsa alabilirim* dediğinde tıslamalar ve şorutulardan sonra tepesinden bir bardak çay çıkardı. Robota teşekkür etmenin tuhaflığını

hissetmeden *teşekkür ederim* dedi. Müdür de robottan (Bayan R)'nin anlamadığı bir çeşit kahve istedi.

Bir süre havadan sudan konuştular. Müdür bir yerde *neden sizinle görüşmek istediğimizi merak ediyor olmalısınız* diyerek konuya girdi. *Evet* dedi (Bayan R), *umarım bana propaganda yapmak için çağırmadınız*. Adam güldü. *Hayır, hayır, biz propaganda yapmayız. Bizde öyle şeyler yok. Zaten yeterince büyüdük ve birkaç yıl içinde bölünmemiz gerekecek. O kadar büyük mü?* dedi (Bayan R). *Evet, neredeyse doksanbin kişi olduk ve bu hızla giderse yüzbin kişilik büyüklüğe birkaç yıl içinde ulaşmamız muhtemel. Devlet bizi bölmeden kendimiz bölünelim istiyoruz.*

Jumrelerin yüzbin kişiden fazla büyümemesi anayasal bir kuraldı. Bu büyüklüğe ulaşıncı üç ay içinde bölünmesi gerekiyor, eğer onu da yapmazsa mensuplar rastgele dört ayrı jumreye bölünüyordu. Bölünen jumrenin kaynaklarının üçte birine devlet el koyuyor, kalanını ihdas edilen jumrelere dağıtıyor ve bütün hepsine rastgele yöneticiler atıyordu. Bu durum jumreler için üç-altı ay sürecek bir zorluk demekti. Onun için o noktadan önce kendileri bölünüp başka bir jumre kuruyorlardı.

Organik bağınız olmasa da gönül bağınız olmaya devam ediyordur dedi (Bayan R). *Tabii ki, bizim bütün müslümanlarla gönül bağımız var* dedi müdür. *Ama insan psikolojisi gereği bir defa bölündüğümüzde artık farklı takımların oyuncularını oluyoruz. Ben gençliğimde de bir bölünme geçirdim ve diğer tarafta kalan arkadaşlarım oldu, arada sırada görüşsek de sonradan bağ zayıflıyor.*

Bir şeyi merak ediyorum dedi öne doğru eğilerek. *Neden bu kadar büyük bir jumre tarih öğretmek için dışarıdan birine ihtiyaç duysun?* Nazik olmaya çalışmış ama bu sefer de fazla nazik görünmekten korkmuştu. Müdür gülümsedi: *Makul bir merak, tabii ki jumre içinde de değerli öğretmenlerimiz var. Ancak son zamanlarda öğretmenlerimizin sosyal konularda farklı perspektiflerden olması gerektiğine karar verdik. Öğrencilerimiz ailelerinde dini bir ortamda yetişiyor ama bir yandan diğer dünyalarda neler olduğunu görmeleri iyi olur.*

Peki bu tersinden de işler mi? Yani, ben de sizin dünyanızı görüp...

Bizden etkilenmeniz tabii ki mümkün. Ancak amacımız bu değil. Biz propagandayla büyümeye çalışan jumrelerden değiliz. Müdür tekrar tekrar aynı soruyu sormasından ne kadar korktuğunu anlamıştı. Bir mensubumuz daha olsun diye ona maaş vermek biraz pahalıya mal olur dedi ve yine güldü.

Maaş konusu açılınca (Bayan R) devam etti. *Ne kadar maaş düşünüyorsunuz?* Müdürün şaşıracağını düşünüyordu ama adamın yüz ifadesi hiç değişmiyordu. *Binsekizyüz sester civarında düşünüyoruz.* dedi müdür. *Genelde sizin tecrübenizde olan biri için bu civarda maaşlar* diyerek ekledi. (Bayan R) önceki işinden ne kadar aldığını sorsa *binbeşyüz* demeyi düşünüyordu. İsteyeceği maaş tam bu kadardı. *Başka sorunuz var mı?* diye devam etti adam.

Bilmem gereken başka bir şey var mı? diye sordu (Bayan R). *Karar vermeden önce görmem gerektiğini düşündüğünüz bir şey.*

Kıyafet konusu kafanıza takılıyor olabilir dedi Müdür. (Bayan R) bunu unutmuştu. Evet dedi sessizce. Başımı örtmem gerekecek mi?

Müdür bu sefer sesli güldü. *Hayır, hayır, jümre şartı bile değil bu. Sadece ilgilendiğiniz çocukların ergenlik dönemlerinde olduğunu ve kıyafetinize ilgilerinin, ne dediğimi anlıyorsunuz, alıştığınızdan farklı olabileceğini gözönünde bulundurmanızı isteriz. Gördükleri ilk örtünmeyen öğretmen siz olmayacaksınız. Yine de kadın imgeleri örtülü ve malum, bu dönemlerde çocukların neler yapacağı belli olmuyor. (Bayan R) anlamış gibi başını salladı. Sınıflar cinsiyete göre ayrı mı? dedi. Evet dedi Müdür, sadece sınıflar ayrı, diğer bazı okullar gibi ayrı binalarda değiller.*

Peki, bir sınava falan girecek miyim dedi (Bayan R). Evet, birazdan, umarım hazırsınızdır dedi Müdür. Sizden biraz Zerkubia tarihi dinleyeceğiz. Yakın branşlardan öğretmen arkadaşlar da olacak ve aradığımız öğretmen olup olmadığınızı onlarla beraber değerlendireceğiz.

(Bayan R) derse hazırlanmamıştı. Okullar önce yazılı sınav yaparlardı. Adayları elektriksiz ortam bir odaya doldurup bilgi ölçen sınavlar. *İlk defa başıma geliyor böyle bir şey dedi.*

Biz sınav odaklı çalışan bir okul değiliz. Ortak sınavı geçecek kadar bilgiyi zaten vereceğinizi düşünüyoruz. Onun için ne kadar hızlı test çözüp, ayrıntıları ne kadar iyi cevapladığınızı ölçmek istemiyoruz. Aslında ben bu ders anlatma sınavlarına öğrencileri de almak istiyorum. dedi.

(Bayan R) adamdan yayılan rahatlık dalgasının farkındaydı. Kapıdan ilk adım attığı zamana nazaran kendisinin de ne kadar rahatlamış olduğunu farkettil. *Size işe alınıp alınmadığınızı bugün söyleyemem. Daha doğrusu alınmazsanız söyleyebilirim ancak öğrencileri de topladığımız bir Tarih dersi anlattırabilirim. Sonra sizi puanlamalarını isteyeceğim ama bugün öğretmen arkadaşlar değerlendirecek dedi.*

Nerede anlatacağım? dedi (Bayan R). Ne anlatacağını düşünmeye başlamıştı.

Saat 11'de C3 sınıfında dedi Müdür. O zamana kadar kafeteryada misafirimiz olun. Robota benim misafirim olduğunuzu söyleyin dedi. Adamın sadece konuşurken kesilen gülümsemesinden görüşmenin bittiğini anladı. Aklına gelmiş gibi isterseniz bir mihmandar robot da verebilirim ama akıllı saatiniz yolu gösterir dedi. Teşekkür ederim dedi (Bayan R). Kalktı ve odadan çıktı.

2

Dersin yapılacağı söylenen odada sekiz dokuz kişi vardı. Dört erkek, beş kadın. Kadınlardan ikisinin başı açıktı. Normal giyinmişlerdi. Dışarıda görseniz müslüman demezdiniz. (Bayan R) içeri girdiğinde beyaz takkesinde sarı taşlar olan öndeki adam kalkarak *hoşgeldiniz dedi. Bu takkeler kesinlikle rütbe işareti diye düşündü (Bayan R). Adam adının Ahmet olduğunu, kendisinin de Tarih öğretmeni olduğunu söyledi. Buradaki arkadaşlar da Tarih ve diğer sosyal bilimler*

derslerinden dedi. *Dersten sonra tanışırız inşallah.* Bu arada Müdür içeri girdi, *selamün aleyküm arkadaşlar* dedi. Ahmet *aleyküm selam hocam* dedi. Müdür de sandalyelerden birine oturdu.

Nereden başlayalım? dedi Müdür öğretmenlere dönerek. Elindeki tablete bakıp (Bayan R) *Humanist ve Feminist bir jumreden. Biz de kendilerinin gözünden tarih nasıl anlatılıyor, bunu öğrenmek istiyoruz.* diye devam etti. *Ben şahsen devrim öncesi ve sonrasını karşılaştırıp, yorumlamasını beklerim. Sizin için de uygunsa* diye dönerek öğretmenlere baktı. Öğretmenler başlarını sallayarak uygun dediler.

Tarihi o kadar farklı anlatmıyoruz dedi (Bayan R). *Afedersiniz, ben buna hazırlıklı gelmedim, o nedenle genel hatlarıyla anlatacağım ve ben de sizin nerelerde farklı düşündüğünüzü öğrenmek isterdim* dedi. *Bunu zaman içinde öğrenirsiniz herhalde* dedi Müdür, *bugünlük öğrenme sırası bizde.*

Zerkubia devrimi kullandığımız takvimin başlangıcıdır. Yani devrim ne zaman oldu diye düşünmeye gerek yok, *takvime bakıp bunu görebiliriz* diye başladı (Bayan R) *ancak biz ilgilendiren kısımlar devrimden önce hayatın nasıl olduğu ve devrimin neleri değiştirdiği.*

Devrimden önce dünyada iki grup insan vardı, plebler ve plutokratlar, yönetilenler ve yöneticiler. Plebler hayatlarını çalışarak geçirmek zorundaydı. Çalışmadıkları sürece yaşama şansları bulunmuyordu. Plutokratlarsa tüm sistemi ele geçirmiş ve yönettikleri insanları her manada köleleştirmeye çalışan az sayıda zengin.

Devrimden önceki sosyal hiyerarşide bu iki grubun belirgin olmaması için farklı yollar bulmuşlardı. Plebler her insan gibi *hikayeleri için* yaşar. Onlara *düzenin devamı* için hikayeler sunanları destekleyenler plutokratlardı. Kendileri nadiren hikayenin parçası olurlar, görünmeden yönetmeye devam ederlerdi. Seçimler olsa da, plutokratların desteğini almayan birinin ülkelerin politikalarında söz sahibi olması mümkün değildi.

(Bayan R) dinleyenlerin yüz ifadelerinden mutabık oldukları sonucunu çıkardı.

Devrimden önceki devlet düzenlerine *oligarşi* diyoruz. Onlar kendilerine *demokrasi* diyorlardı. *Demokrasi* kelime anlamıyla *halk yönetimi* demek olduğu halde, asıl yönetim farklı cihazlar yoluyla plutokratların elindeydi.

Neden oligark demiyoruz? diye sordu Müdür, yarı meraklı, yarı sınava tabi tutar gibi.

Çünkü Plutokratlar organik bağları olan bir grup değildi dedi (Bayan R), *Plutokrasi zenginlerin yönetimi demek ve bu yönetimde olanlar sadece zengin değildi, değişik türde etkileri olanlar da vardı ancak tüm siyasi düzende kukla oynatıcısı Plutokratlardı.*

Biz Feminist harekette plutokrasinin erkeklerden oluştuğunu ve bunların dünya kaynaklarını kendilerine ayırıp, kadınları plebleştirdiğini anlatıyoruz dedi çekinik bir sesle.

(Ahmet) *biz de genelde gayrimüslim olduklarını ve müslümanlara karşı komplo yaptıklarını anlatıyoruz* dedi gülerek. (Bayan R) de bu cevaba güldü.

Herkes dünyanın gidişatının kötü olduğunu görüyordu. Plebler arasında ise bir çözüm bulunamıyordu çünkü akıllara gelen ulus, din, renk, cinsiyet ve kabile gibi bölümlere ayrılıp birbiriyle didişmekten ibaretti.

Din de demişti ama bir itiraz olmamıştı.

Ancak plutokrasinin temel dayanakları her yerde aynıydı. Pleblere ulus devlet veya din devleti gibi yapılar aracılığıyla farklı hikayeler sunuluyor ve hayatlarını bu hikayeler için feda etmeleri anlatılıyordu.

Hala bir itiraz görünmüyordu.

Bu mekanizmalar şöyle işliyordu. Plutokrasi mensubu olarak doğan biri ailesinden kalan miras ve çevre yoluyla plutokrasi içinde yaşamaya devam ediyor, pleb doğanlar da ancak bu plutokrasinin mücadelesinde değer üretebilirlerse hayatta kalabiliyordu. Bir pleb olarak hayatınızı ne kadar iyi yaşayabileceğinizi plutokratların oyununda ne kadar iyi piyon olduğunuz belirliyordu. Bu politikacı ve devlet yöneticileri için bile böyleydi.

Zerkubia devrimi plutokrasinin dayandığı miras mekanizmasını kaldırdı. Tarihi çalışmalarda o dönemki insanların perdenin önündeki ve arkasındaki kişilerle ilgili pek çok hipotez geliştirdiğini okursunuz, kimisi bazı ailelerin dünyayı yönettiğini, kimisi gizli örgütlerin, kimisi devletlerin gizli servislerinin yönettiğini anlatır.

Ancak bu anlatılardan hiçbirinin bu adamlar hangi saiklerle bu kadar güçlü diye sormadığını farkedersiniz. Nasıl oluyor da bu insanlar bu kadar güçlü kalabiliyor? Oyunun kurallarını nasıl değiştirelim de topu onların elinden alalım? Bu soruları sormadıklarını görüyoruz.**

Onun yerine kendi plutokratlarının kazanmasına yardımcı olmaya çalışmayı vatanseverlik veya dindarlık olarak görüyorlardı.

(Bayan R)

Plutokrasinin temel prensibi insanların arasına sahte kimlikler vasıtasıyla ikilikler sokmak ve kendi gücünü bunların arkasına saklamaktı. İnsanın temel iletişim sınırlamalarını kullandılar. bölündükleri birimler, aileler, kabileler, şehirler, devletler büyüdükçe bireyin önemi azaldı. Daha farklı hikayelere ihtiyaç duyar hale geldiler. Hikayeler daha karmaşıklaştı, birimler daha fazla büyüdü ve bireyin önemi ve etkisi daha da azaldı. Çok az sayıdaki insanın istediği gibi yaşayıp, dünyasını istediği gibi düzenleme imkanına karşılık ekseriyet belli sınırlarda hayat boyu geçinmeye mecbur kaldı.

Plutokratlar aynı zamanda yönetimleri de idare ediyorlardı. Hemen hiçbir yönetici, şantaj yapılma ve kariyerini sonlandırma imkanı veren kirli çamaşır yoksa yükselmesi mümkün değildi. Suçlu olmaları, haydut olmaları bir eksi

değil, bir artıydı. Eğer seçilmiş yönetici kendisine belirlenmiş sınırları aşarsa kullanabilecekleri yeterince zaafı olmasına dikkat ediyorlardı. Zerkubia devrimi iki temel üzerine kuruldu bu yüzden. Birincisi bu gibi plutokrat ailelerin perde gerisinden dünyayı yönetmesine yarayan mekanizmayı yok etti ve ikincisi insanların arasına ebedi bir anlaşmazlık sebebi olan *ölümsüzlük hikayelerini* jemiyeler vasıtasıyla düzenledi ve insanlara çevrelerini değiştirme ve seçme imkanı sağladı.

Devrime ait fikirlerin tam olarak ne zaman hayat bulduğu bilinmiyor ancak bugün Sod adıyla bildiğimiz birinin etrafındaki topluluğa bunları anlattığını biliyoruz. Sonraları çeşitli kuruluşlar vasıtasıyla bu fikirler yayıldı ancak tarih boyunca tüm eşitlik taleplerine çelme takmaya çalışan ataerkil düzenin engellemesiyle karşılaştı.

(Bayan R) bunları söylerken karşısındaki bakışların değiştiğini gördü. Gülümsemelerin bir kısmı yerini şaşkınlığa bırakmıştı. *Jemiye farkı* dedi gülerek.

Anlaşıldığı kadarıyla insanların büyük çoğunluğu aile kavramını ataerkil düzenin devamıyla ilgili görüyordu. Bunun da temel taşlarından biri miras kavramıydı, tarih boyunca erkekler kazanmış ve mallarını *oğullarına* veya daha sonraki bir iki yüzyıl boyunca *çocuklarına* bırakmışlardı ancak ailenin temelinin, reisinin erkek olması fikri değişmedi. Bunun temelinde de erkeklerin babadan oğula geçen ekonomik özgürlüğü yer alıyordu.

(Bayan R)

Mirasın bir kısmının jemiye, büyük kısmının devlete kalması insanlar arasındaki fırsat eşitsizliğini giderdi. Mülkiyet sınırlaması ve servet vergisi gibi düzenlemeler yapan sosyalist ekonomilerden daha hızlı şekilde servetin topluma dönmesini sağladı bu düzenleme.

Patriarkinin mücadelesi aile kurumu ve onun etrafında şekillenmiş erkek egemen toplumun devamına bağlı olduğu için en büyük itirazlar bunlardan geliyordu. Erkekler aile reisliğinin toplumda vazgeçilmez bir yeri olduğunu ve mirasın da bu reisliğin devamı için elzem olduğunu iddia ediyorlardı. Ancak Sod ve etrafındakiler «Vakıf» adını verdikleri bir kurumda, mallarını öldükten sonra vakfa bırakmayı kabul eden üyelerin çocuklarına bakma vaadi verdiler. Vakıf daha çok toplumun alt kesimlerinden, genelde mirası olmayanlardan rağbet gördü. Yine de kendi kendine yeterli şekilde mensuplarının çocuklarına bakabilmeye başladığında bir hareket meydana gelmiş oldu.

Büyük savaş çıkıp da dünya ülkemiz o zamana kadar sahip olduğu devlet sisteminin dağıldığına şahit oldu. O zamanlar ayakta kalan nadir kurumlardan biri Sod'un vakfıydı. Sod savaş bittikten kısa süre sonra öldü ancak vakıf büyümeye devam etti. O öldükten yirmiyedi yıl sonra vakfın temel tüzüğündeki prensiplerine dayanan Zerkubia anayasası kabul edildi.

Tarih boyunca devletler iki şekilde gelişmiştir. Çoğu aslında bir suç örgütünden

ve mafya vari yapılanmalardan evrimleşmiştir ve plutokrasi bu suç örgütlerinin *insan çiftliklerini* ve onların ürettiği değeri sömürmeye dayanıyordu. Zerkubia ise bir vakıfdan dönüşen tarihte bildiğimiz ilk devlettir.

Jemiyelerin ataerkiye bir tepki olarak ortaya çıktığını anlatmak, tarih dediğimizin jemiyyeden jemiyyeye ne kadar farklı olduğunu ve inançlardan ne kadar etkilendiğini gösteriyordu.

Sod vakfı kurduğunda tek bir jümreden ibaretti. Ancak o zaman bile *ölümsüzlük hikayesi* adını verdiği konulardan birbiriyle çatışan kültürlerin bir arada yaşaması için düşündüğü ilkelerden bahsetmişti. Devletin görevinin ölümsüzlük hikayelerinde taraf olmak değil, bunların birbiriyle adil şekilde yarışıp daha doğru, hakikate daha yakın olanı bulmak olduğunu söylemişti.

Zerkubia bu nedenle bir jümreler topluluğu gibi tasarlandı. Bu jümreler iyi mensuplar yetiştirmek ve daha kalıcı olmak için bu mensupların hayatlarını belirlemek hakkına sahiptirler. İnsanlar nasıl yaşayacaklarını jümrelerine bakarak karar verir. Devletin görevi jümrelerin birbirine tasallut etmelerine engel olmaktır.

Zerkubia öncesi ulus devletler her zaman bir ulus miti geliştirip, vatandaşlarına bunu empoze etmek zorunda kalmışlardır. Ancak eski takvimle 21. yüzyıldan başlayarak bu ulus devletlerin çözüldüğünü görüyoruz. Her ülkede ulus mitleri sarsılmaya başladı. Ülkeden ülkeye göçler arttı, ulus fikrinin yerini büyük şirketlerde çalışmak aldı. Yüzyılın sonlarında azalan nüfus artışının insan kalitesinde meydana getirdiği kriz nedeniyle bazı şirketler vatandaşlığa benzeyen ve çalışanların çocuklarını da yetiştirmeyi hedefleyen bir sistem geliştirdiler. İnsanlar normalde aldıkları ücretin yarısını alıyor, ancak çocuklarının eğitim masraflarını şirket karşılıyor ve çalışmaya başladığında çocukları da şirket için çalışıyordu. Yeni-Feodalizm adı verilen bu sistem, ulus devletlerin çöküşünü hızlandırdı çünkü şirketler çok daha anlık mitler geliştiriyor, tarihle ilgilenmiyorlardı.

İnsicamlı bir ulus fikri çöktüğünde yerini büyük şirketlerle anlaşmış totaliter yönetimler aldı. Bunların bazıları kendini *demokrasi* diye tanımlıyordu ancak bütün devletlerin ardında Plutokratlar yer alıyordu. Bazı devletlerde ise bozulan hayat şartları *sosyalist* devrimlere neden oldu, ancak dünya ekonomisini yöneten Plutokratlar birkaç yıl içinde buralarda yeniden etkili hale geliyordu. Devletlerin görevi insanları ideolojik olarak meşgul etmek ve onları gerçek gündemlerden uzak tutmak olmuştur.

Sod her iki tür ekonomik modele de karşı alternatifler geliştirir. Liberal ekonomilerin Feodal günlerden kalma miras mekanizmalarıyla nasıl sömürü ürettiğini anlatır. Sosyalist ekonomilerin de oligarklar elinde benzer bir sömürüye dönüştüğünü söyler. *Üretim araçlarının* kime ait olduğu değil, bunlar üzerindeki tasarrufun kimler tarafından yürütüldüğü daha önemlidir onun için.

(Bayan R) karşısında oturan insanların ilgilerinin kaybolduğunu hissetti. *Sanırım ekonomik tarih bu kadar yeterli dedi. Evet dedi Ahmet, ekonomik tarih bizim öğrenciler için biraz fazla oluyor, evet.*

Bugün Zerkubia'da çok farklı tarih anlatıları sunan jümreler var diyerek devam etti. Kimi jümreler kendini Roma İmparatorluğundaki *familias* yapısının devamı olarak görüyor. Bunlar ailelerden oluştukları halde, *evlat edinme* yoluyla yeni ve başarılı mensuplar ediniyorlardı. Kimisi *jümre* sisteminin Osmanlı Devleti'ndeki *millet sistemiyle* benzer olduğunu düşünüyor. Millet sistemi farklı dinlerdeki toplulukların kendi hukukları içinde yaşamasını sağlıyordu.

(Bayan R) *Müslümanlar dışındakiler ikinci sınıftı* diyecek oldu ama duraladı. *Feministler olarak biz ise tüm sistemin eril tahakküme karşı kurulmuş ve kadınların kendi başlarına yaşamalarına imkan veren ve erkeklerin hukukunu değil, kendi hukuklarını uygulamayı sağlayan bir sistem olarak anlatıyoruz.*

Ahmet saatine baktı, sonra müdüre dönüp, *hocam, bu kadar yeterli sanırım dedi.* (Bayan R) de müdüre baktı. *Müdür ben aslında sizin eril tahakküm dediğiniz şeyin tam olarak ne olduğunu soracaktım ama daha sonra konuşalım dedi.*

Eril tahakküm diye mırıldandı (Bayan R) ama devamını *sizin şurada müdür olarak oturmanız* diye bitirmedi.

Öğretmenlerden biri *aslında bizim anlattığımızdan pek de farklı bir tarih yokmuş sizde* dedi gülerek. *Biz daha feminist bir tarih bekliyorduk.*

(Bayan R) de güldü. *Biraz yumuşatmış olabilirim dedi. Zerkubia'da hem jümrenin kendi tarih anlatısı var ama bizde çocuk ve okul olmadığı için bu konularda önemli bir fark bulmuyoruz. Bugünün dünyasını kadınlar için değiştirmek daha önemli geliyor* dedi. Nazik ama tedirgindi.

Müdür odadaki nöbetçi robota dönüp *Bizim müfredatı (Bayan R)ye gönderelim* dedi. Robot *Posta adresi* diye bir adres söyledi, (Bayan R) başını salladı, Müdür de robota *tamam* dedi. *Buradan bakabilirsiniz müfredata, sizinle bir sonraki görüşmede öğrencilere ders anlattıracağız. Bu sefer materyal de hazırlayabilirsiniz iyi olur* dedi. Öğretmenlere dönüp *başka bir soru yoksa ben çıkıyorum* dedi. Herkes ayaklanıp çıktı.

Başörtülü öğretmenlerden biri yanına gelip *merhaba, adım (Ruwikiye)* diye kendini tanıttı. (Bayan R) de *merhaba* dedi. *Güzel bir giriş dersiydi, teşekkür ederim.* (Bayan R) kendini inceleniyormuş gibi hissetse de *rica ederim* diye karşılık verdi. *Ben sosyoloji öğretmeniyim, Zerkubia sosyolojisi malum hep jümrelerle ilgili, sizinkinin nasıl işlediğini ve hukukunuzu merak ettim biraz da* dedi kadın. (Bayan R) gülümsedi. *Ben Yeşil Feministler isimli bir jümreye mensubum. Büyük bir grup değiliz, 400-500 kişi kadarız sanırım. Hepimiz kadınız.*

(Ruwikiye) başını salladı. *Hiç erkek yok mu?* dedi gülerek. *Onlarla ilgili sorunlar da* dedi (Bayan R).

Bir yandan kafeteryaya doğru çıkarken bir yandan konuştular. *Biraz bilgi almak isterim aslında* dedi (Ruwikiye). (İstatistik Dairesi) bilgi veriyor ama genelde bir mensubu görmek kadar etkili olmuyor bende. Sanırım eski kafalı bir sosyologum, veri merkezli sosyoloji yapamıyorum dedi. Tasdik bekliyor gibiydi. *Aa, anlıyorum* dedi (Bayan R), *artık robotlar olmadan hiçbir sosyal bilim yapılamıyor* dedi. *Evet ama insanları tanımak daha önemli geliyor bana. Demek erkek yok jümrenizde. Böyle bir iki jümre duymuştum. Evlilik de yok o zaman* dedi (Ruwikiye).

Kadınlar arası sivil birlik var ama erkeklerle evlilik yok. Hepiniz homoseksüel misiniz? diye sordu (Ruwikiye). *Yarı yarıya. Sivil birlik var ama uygulayan az. Ben biseksüelim* dedi (Bayan R). (Ruwikiye) başını salladı. *Anladım. Erkeklerle ilişkileri düzenleyen pek kural yok aslında, ilişkileri kendimiz başlatıp bitirebiliyoruz, jümre dışından oluyorlar tabii. Evlilik yok demiştin. Çocuk da yok ve onlarla ilgili de pek kural yok. Eski evliliklerinden veya klonlamayla çocuk sahibi olmuş kadınlar var ama onlar da başka jümrelerin okullarına gidiyor. Hmm* dedi (Ruwikiye) bir şey düşünüyormuş gibi.

Erkekler olmayınca pek çok karmaşıklık da olmuyor dedi (Bayan R). Bu sefer ikisi de güldüler. *Öyle* dedi (Ruwikiye). *Toplanma merkeziniz var mı? Pazar günleri toplanıyoruz, merkezimiz (Cebrilye)de. Buraya 30 kilometre kadar. Biliyorum* dedi (Ruwikiye). *Oralarda bizim de bir mescidimiz var.*

(Bayan R) kızın konuşmak ister gibi bir hali olduğunu düşündü. *Bu sanırım sekiz veya dokuzuncu okul, başvurduğum* dedi. *Aa, diğerleri olmadı mı? Radikal bir feminist olmanın bazı dezavantajları var* dedi (Bayan R) gülerek. *İnsanlar tarihlerini bizden öğrenmek istemiyorlar.*

(Ruwikiye) de güldü. *Evet, öyle bir durum olabilir, bizimkiler de çeşni olsun diye kabul edecek sanırım. Kabul edecekler mi sence? Bana olumlu geldi havaları. Çok aykırı bir şey anlatmadın herhalde. Sen ne düşünüyorsun? Ben sosyologum, zaten çocukların hep kendi diskurumuz öğrendiğinden şikayetçi olan bendim biraz. Dönem sonu toplantısında konuştuk bunu. Çocukların dünyaya bakışı devrimden önceki herhangi bir müslümanın bakışından farklı değil.*

Peki neden böyle bir bakışa ihtiyaç duysunlar ki? Kendi kendinize yetmiyor musunuz? Dünyanız yeterince büyük görünüyor dedi (Bayan R).

Evet, Zerkubia modelinde kimsenin jümresi kimseyi ilgilendirmiyor, istersek taş devrinde de yaşayabiliyoruz. (Ruwikiye) bir yandan da gülüyordu.

(Bayan R) de güldü ama bunun bir cevap olmadığını belli edecek şekilde boynunu hafifçe uzattı.

Genel olarak nüfusumuz artıyor ama başarılı öğrencilerin pek çoğunun jümreden koptuğunu görüyoruz. Üniversitede tanıştıkları yeni fikirler onlara cazip geliyor. Jümre olarak güçlüyüz ama fikir üretme kapasitemiz sınırlı, çocuklar birbirini tekrar ediyor ve bunun uzun vadede iyi olmadığını düşünüyoruz.

Anladım. Modern zamanların yaşam tarzları daha çekici geliyor.

Sizinki kadar radikal olanlara değil de, daha modernist dindar jümrelere kayıyorlar. Biz daha geleneksel insanlarız, farkettiğiniz gibi. Aramızda dünyanın düz olduğuna inanmaya devam ederek yaşamak bile mümkün.

Kızın kendi jümresi hakkında acımasız konuştuğunu ve bunun bir kompleksle ilgili olup olmadığını düşündü.

Senin ayrılma niyetin oldu mu?

Bazen oluyor. Birkaç yıl ben de daha modernist bir jümreye bağlıydım. Orucu Eylül ayına sabitlemişlerdi. Kadınların birinci sınıf olduğunu söylüyorlar, polijiniye izin vermiyorlar, namazların saatlerini sabitlemişler... Onun gibi şeyler. Kadınlara bakışları hoşuma gitmişti.

Sonra ne oldu?

Yeterince sahici gelmemeye başladılar. Pek çok erkeğin evlilik dışı ilişkisi olduğunu öğrendim. Bazı durumları ikiyüzlü geldi, onun için geri döndüm.

Burada polijini var mı?

Var. Jümre yasası izin veriyor ama uygulayan pek yok. Önceki jümremde kadın peşinde koşan daha fazla erkek vardı.

Çok eşliliği yasalaştıran müslüman jümre çok az diye okumuştum.